

Jeoloji Mühendisliğinde II. ÖĞRETİM

Nezaket DÖNMEZ
Yasemin KIRAN

^{m m}
Üniversite sınavına sayılı günlerin kaldığı bu dönemde ülkemizde jeoloji mühendisliğinin durumu tartışılmalıdır. Özellikle son yıllarda meydana gelen depremler nedeniyle deprem mühendisliği gibi kısıtlı çalışma alanı ile bilinen jeoloji mühendisliğinin ne olduğunun irdelenmesi ve topluma anlatılmamasının nedeni biraz da bizleriz. Bilimcilerin gündeme gelmeleri deprem, sel, heyelan, Bergama altın davası, bor, petrol, maden sektörü, imar yönetmeliği gibi kriz konulardır. Düzenlenen bilimsel toplantılar yer bilimciler dışında kimseye ulaşamıyor. Aşağıdaki Üniversite tercih kılavuzundan alınan jeoloji mühendisliği tanıtımında dikkati çeken nokta; İş bulma olanakları: geniş değil' ibaresidir.

"Jeoloji Mühendisliğinin temeli amacı yer kabuğunu tanımak, maden yataklarını araştırarak, değerlendirilmesini sağlayacak somut veriler elde etmektir.. Jeoloji mühendisi olacak kişinin bilimsel, görüşe sahip, jeoloji, fizik kimya,, matematik, coğrafya ve ekonomiye ilgili ve bu alanlarda başarılı, açık havada çalışmaktan hoşlanan kişiler olması gerekir. Jeoloji mühendisleri çeşitli sondajlarla kaynağın yerini» rezerv miktarını, çıkarılabilirliğini ve ekonomikliğini de saptamaya çalışırlar, jeoloji Mühendisleri yukarıda sayılan ana özellikler dışında kentleşme alanları» havaalanı, baraj, liman,, demiryolu, tünel ve karayollarının en uygun jeolojik yerlere yapılmasını sağlamak için. araştırma, inceleme,, haritalama yapıp uygulamaya geçirirler. Lisans eğitimi süresi dört yıl olup bu süre sonunda mezunlarına Lisans Diploması ve "jeoloji Mühendisi" unvanı verilir.. Bu alanda çalışanların büyük bir bölümü*kamu

kuruluşlarında, pek azı ise özel sektörde çalışmaktadır, jeoloji mühendislerinin çalışacağı belli başlı kuruluşlar şunlardır: MTA Genel Müdürlüğü,, TPAO, DSİ, İller Bankası, Etibank, TKİ, TCK, Seramik ve Cam Fabrikaları, ve Deprem Araştırma Enstitüsü'dür. İş bulma olanakları geniş değildir."

Üniversitelerimizin 26'sında jeoloji mühendisliği bölümü bulunmakla birlikte, bunların 10'unda da ikinci öğretim programı mevcuttur. Eğitim öğretim sistemimizdeki çarpıklık, özellikle ortaöğretim seviyesinde meslek edindirme programlarının yetersizliği, hızlı nüfus artışı gençlerimizi yükseköğretime yön (endi irmektedir. Hükümetler» siyasal partiler,, dershaneler, okullar, basın kuruluşları vb. eğitimi sürekli dillerine dolamalarına rağmen hiçbir şey yapmamakta ve eğitimin gelir pastasının ucundan kenarından pay almak istemektedirler.. Çağdaş ülkeler,, gençlerin tamamını üniversite eğitimine yönlendirmiyor. Düz ve meslek liseleri mezunlarını temel eğitim sonrası yeteneklerine göre ayırıyor. Meslek lisesi mezunlarına istihdam; sağlayarak • çalışma hayatına,, düz lise mezunlarını! ise üniversite eğitimine yönlendiriyor.

Ülkemizde üniversite eğitimi görmek isteyen öğrenci sayısının çokluğu nedeniyle ikinci öğretimi çözüm olarak görülmüştür. İkinci öğretim programında verilecek öğretimin farklı olmaması; yani mevcut öğretim elemanı ve altyapı potansiyeli ile daha fazla, öğrenciye aynı koşullarda sadece günün farklı

zamanlarında eğitim verilmesi ve bu sistemin kendi kendisini finanse eden bir sistem olması cazip gelmektedir.

Alt yapısı gelişmiş, öğretim üyesi sayısı yüksek büyük üniversitelerimiz» ikinci öğretime ya hiç ilg. göstermemiş ya da sadece ço% az bölümlerinde uygulamaya geçmişlerdir. Eğitimde kalitenin düşeceği, üniversitelerin asli görevi olan bilimsel araştırmayı önleyeceği gibi gerekçelerle ikinci öğretime soğuk bakmışlar ve hatta bir çözüm olarak, görmemişlerdir. Birinci ve ikinci öğretimi yürütebilecek kadar öğretim elemanı olmaması, aynı öğretimi kadrosunun hem birinci hem ikinci öğretimde eşit performansı, göstermesi mümkün olmadığından., verimin düşmesi söz konusudur.

Avrupa jeologlar Federasyonu (EFG) bir inceleme yapmış (2002 Yerbilimleri Yılı Araştırması), bu incelemede

ülke nüfuslarını.» toplam jeolog-jeoloji mühendisi sayısını,, yıllık mezun sayısını,, işsizlik oranını ve muhtelif deneyim düzeylerinde kazançlarını yayınlamıştır. Ülkemizdeki durum tam olarak bilinmemektedir.

Birinci ve ikinci öğretimin kalitesini ne kadar yüksek tutarsak tutalım mezun olacak jeoloji mühendislerinin hepsinin kendi mesleklerini yapabilecekleri iş alanları kısıtlıdır. Mevcut jeoloji mühendisleri istihdamı edilmezken bu işsiz jeoloji mühendisleri ordusuna daha fazla yeni işsizlerin katılmasını desteklemek yanlıştır.. Yeni işsizler istenmiyorsa eğitimin kalitesi yükseltmeli,, öğretim elemanı: sayısı arttırmalı ve öğrenci sayısı ülke ihtiyaçlarına göre belirlenmelidir. Ayrıca jeoloji mühendisliği eğitimine bilimsel açıdan bir standart getirilmeli ve bu standart uluslararası olmalıdır.,

ÜLKE	NÜFUS (Milyon)	JEOLOG SAYISI	MEZUN/YIL	YENİ İŞ /YIL	İŞSİZLİK % (jeolog)	GELİR (Euro-Yıl) 4-12 Yıl	GELİR (Euro-Yıl) > 12 Yıl
TÜRKİYE	68	10.000	1000	?	50	?	?
MJVVNYA	80	18.000	1000	100	20	50 bin	70 bin
İSPANYA	41	5.500	500	250	11	24 bin	33 bin
MACARİSTAN	10	1.200	?	?	7	12 bin	20 bin
HOLLANDA	15	2.000	100	10	17	30 bin	50 bin
İNGİLTERE	57	10.000	1.000	300	5	40 bin	55 bin
İTALYA	58	10.000	700	350	25	50 bin	100 bin
SLOVENYA	2	200	?	?	7	16 bin	20 bin
FRANSA	56	6.000	400	300	5	30 bin	50 bin
POLONYA	39	2.000	?	?	12	?	?